

fessione tacita postea subsecuta; ergo revera a principio fuit nulla, juxta prædictum textum, et glossam ibi, et omnes; ergo acceptari non potest talis electio tuta conscientia, etc.

37. *Assertio secunda.* — *Confirmatur exemplo matrimonii.* — At vero quando defectus professionis est ita occultus, ut in foro Ecclesiæ non possit de illo constare, tunc videtur probabile, electionem non esse invalidam, propter rationem factam, et propter commune principium, quod Ecclesia non judicat de occultis; unde cum requirit professionem expressam, solum videtur requirere eam conditionem, quatenus de illa in suo ecclesiastico foro constare potest. Dices: ergo quamvis illa exterior professio non esset ratificata, electio esset valida, quia in foro Ecclesiæ ille est expresse professus. Respondetur negando consequentiam, quia ibi tunc deficeret tota substantia religionis, et ita illa persona ex alio capite esset incapax, juxta c. *Cum ad nostram*, et c. *Officii*, de Elect. Quando vero subsequitur professio tacita, jam ille est vere religiosus; conditio autem illa, scilicet, quod professio sit expressa, videtur sufficienter participari ex præcedenti professione valida in foro Ecclesiæ. Est accommodatum exemplum de matrimonio exterius facto, juxta formam Concilii Tridentini, quando contingit esse nullum ex defectu occultissimo; tunc enim ratificari postea potest, ablato defectu, per consensum secretum, cui consensui censetur solemnitas præcedens moraliter conjungi, quia in foro Ecclesiæ sufficienter adhibita est, ut est communis sententia; ita ergo in præsentī casu probabiliter censi potest, quamvis res dubitatione non careat.

CAPUT II.

UTRUM PROFESSIO INVALIDA HABEAT ALIQUOS EFFECTUS.

1. *Proponitur ratio dubitandi.* — Ratio dubitandi esse potest, quia cessante causa cessat effectus; sed, eo ipso quod professio invalida est, tollitur causa; ergo et omnes effectus qui ex professione oriri possunt; ergo professio invalida nullum habebit effectum. Et confirmatur, quia matrimonium invalidum nullum inducit effectum, et idem est de aliis contractibus; ergo idem etiam de professione invalida dicendum est. In contrarium autem est,

quia jure interdum dicitur professio invalida obligare ad religionem in genere, licet non obliget ad talem religionem in specie, capit. *Non solum*, et cap. *Constitutionem*, de Regular., in 6. Et ad hoc confirmandum, expendo verba Concilii Trident., sess. 23, cap. 15, de Regul.: *Professio autem antea facta sit nulla; nullamque inducat obligationem ad alicujus regulæ, vel religionis, vel ordinis observationem, aut ad alios quoscumque effectus; ubi non sine causa post irritationem professionis quoad nullitatem, additur irritatio quoad omnes alios effectus; supponitur ergo professionem nullam solere habere aliquos effectus.* Cujus rei optimum exemplum est in capit. *Placet*, de Conversione conjugatorum, ubi professio unius conjugis facta sine licentia alterius irrita esse censetur; ideo enim non tenetur, qui sic professus est, etiam mortuo alio conjugē, ad religionem redire; et nihilominus dicitur ibidem esse obligatus ad castitatem servandam, quantum in ipso est, hoc est non petendo; habuit ergo hunc effectum professio nulla.

2. *Notatio prima: duobus modis professio potest esse nulla.* — Advertendum est duobus modis professionem posse esse nullam. Primo, ex natura rei, ut quia facta est sine intentione se obligandi, seu vovendi. Vel per statutum Ecclesiæ, ut propter varias conditiones supra tractatas. Inter quos duos modos, quantum ad rem præsentem pertinet, hanc observo differentiam, quod professio, quæ est priori modo nulla, est simpliciter et omnino nulla, per se loquendo, quia deest illi causa aliqua simpliciter necessaria ad suam subsistentiam, et ideo per se omnino nulla est. Dico autem *per se*, quia si vovens, ex particulari intentione, velit nihilominus aliquod votum validum efficere, poterit quidem id consequi; tamen illud votum non erit validum, tanquam aliquid professionis, sed ut aliud simplex votum per se emissum. Quando vero Ecclesia irritat professionem, aliquando potest professio esse omnino nulla, ut in dicto casu Concilii Tridentini; aliquando vero non quoad omnia, sed solum quoad aliqua, ut in casibus aliorum textuum, et præsertim in professione, quæ non obligat quidem religiosum ad talem religionem in specie, et nihilominus verum religiosum constituit, ut dictum est de aliqua professione tacita.

3. *Notatio secunda circa effectus.* — Deinde distinguere possumus inter effectus; nam quidam intelligi possunt oriri ex professione

invalida, solum in foro Ecclesiæ, vel in ordine ad illam; ut, verbi gratia, quia juste potest cogi sic professus ad permanendum in religione, vel quippiam simile; vel possunt hi effectus esse etiam in foro conscientiæ, ut si, non obstante nullitate, teneatur quis vel professionem ratificare, vel aliam religionem ingredi, vel saltem castitatem servare. In quo etiam oportebit consequenter considerare, an talis professio bona fide facta sit, vel cum dolo et fictione. Item, an professio ita sit nulla, ut de ejus nullitate possit Ecclesiæ constare, vel an sit omnino occulta. Denique, cum effectus hic maxime possit esse obligatio aliqua, in hac etiam considerare oportet aliquando esse per se, ut est illa quæ directe, et quasi proprio jure sequitur ex tali actione; aliquando vero per accidens, ut est illa quæ est propter vitandum scandalum, vel alia incommoda, vel si fortasse aliquis sequatur ob ignorantiam.

4. *Assertio prima, duas partes includens.* — *Probatur prima pars, quoad effectus per se.* — Dico ergo primo: quando professio, bona fide et sine culpa facta, est simpliciter et absolute nulla, sive ex natura rei, sive ex ordinatione, et institutione Ecclesiæ, per se loquendo, nullum habet effectum; per accidens autem potest aliquem habere, magis in externo foro quam in foro animæ. Probatur prior pars, quia talis effectus sequi non potest ex professione, quatenus professio est, quia supponitur simpliciter et absolute nulla; et ex eo quod nullum est, quatenus tale est, nihil sequitur. Neque etiam sequi potest aliquis effectus ex illa actione, quatenus injuriosa religioni, vel sub alia simili ratione, quia supponimus bona fide factam esse, et consequenter sine culpa; ergo etiam sine injuria; imo, licet contingeret, nocentum aliquod factum esse religioni, non posset ex illo talis obligatio oriri, vel quia actio non fuit injusta ex parte operantis, et ideo ex illa non potest sequi obligatio; vel etiam quia nemo obligatur ad resarciendum nocentum cum tanto rigore, et per medium adeo difficile et arduum. Unde, licet fingeremus ratione alicujus rei acceptæ, quamvis sine culpa, ortam esse in tali persona obligationem satisfaciendi religioni, deberet aliis modis satisfactionem illam implere, si posset; quod si non posset, excusaretur, nec propterea teneretur professionem iterare. Atque hæc ratio procedit maxime, quando professio est nulla ex natura rei, quia tunc est nulla quantum esse potest, ut sic dicam, quia natura opera-

tur quantum potest; si autem lex naturalis annullat illum actum, quantum potest illum irritat; reddit ergo eum inutilem ad omnem effectum. Item, quia si illa professio ex natura sua nulla est, omnis etiam traditio et promissio, quæ in illa includitur, est nulla; quem igitur effectum habere potest per se loquendo? Idem autem est, quando hæc nullitas est ex jure canonico, quia si simpliciter et absolute irritat, perinde annullat actum, ac si natura sua esset nullus, ut patet in professione nulla ex metu cadente in constantem virum; nam, licet sit controversia an ex jure humano, vel naturali sit nulla, nihilominus tam nulla censetur uno modo, sicut alio, quia jus in hoc nullam adhibuit restrictionem, sed quantum potuit irritavit, et quamvis sit positivum, imitatum in hoc est ipsum jus naturale.

5. *Objectio.* — *Responsio.* — *Actus a jure humano dupliciter irritari potest.* — Dices: aliquando in jure actus est nullus, et nihilominus aliquem habet effectum, ut variis exemplis ostendit glossa in regula *Non præstat*, de Regular., in 6. Et ob hanc causam non est idem in jure actum esse inutilem, et haberi pro infecto, ut colligitur ex leg. *Non dubium*, cod. de Leg., et ex Bartolo, ibi, num. 15; tunc enim dicitur haberi pro infecto, quando omnino nullus est, nullumque effectum sortiri potest; inutilis vero dicitur, quando invalidus quidem est, quantum ad proprios et per se effectus, licet fortasse aliquem habere possit; ergo quamvis professio sit nulla jure humano, non sequitur nullum habere effectum. Respondeo imprimis dupliciter irritari actum a jure humano: primo solum quoad ipsum humanum jus, id est, quoad obligationem, et actionem quæ in ipso humano jure datur, non vero quoad naturalem valorem et efficaciam ipsius actus in se. Exemplum videri potest in leg. *Stipulatio*, § *Alteri*, cum glossa, vers. *Nihil interest*, ff. de Verbor. obligat.; et multi existimant hoc tantum modo irritari per leges testamentum minus solemne, et hujusmodi actus sic irritus potest sine dubio habere aliquos effectus; tamen hæc irritatio est tantum secundum quid, attendita rei natura, licet aliquando in jure civili simpliciter dicatur invalidus. Secundo ergo irritatur actus simpliciter, et in se, id est, quoad naturalem vim et efficaciam, quam alias habere posset, et talis est irritatio professionis, de qua agimus, quæ sola est proprie et absolute irritatio. Quando autem jus hoc

modo irritat actum absolute, et sine limitatione, tunc plane nullum producit effectum, per se loquendo, et quoad hoc perinde est sive dicatur irritus, sive invalidus, sive inutilis, sive habendus prout non factus. Hoc tamen intelligendum est, nisi ipsummet jus aliquem effectum tribuat tali actui, nam per hoc ipsum illi limitat irritationem, ac proinde jam non erit irritatio simpliciter; et ideo semper verum manet, actum, simpliciter irritum per jus, nullum habere per se effectum. Vere etiam dici potest, actum irritum nullum habere effectum, nisi ille sit in jure expressus. In præsentem ergo illam professionem vocamus simpliciter irritam per jus canonicum, quæ alicubi absolutis verbis irritatur, et nullibi in ipso jure ei conceditur aliquis effectus; tunc enim non est unde ullum effectum habere possit; quia neque ex voluntate profitentis, cum illa non potuerit producere effectum a se intentum, et non intentum per se non efficiat; nec etiam virtute legis positivæ, quia supponimus nullam esse quæ talem producat effectum.

6. Deinde (deveniendo ad posteriorem partem assertionis) dicimus ex tali professione oriri posse plures effectus per accidens, et ita non omnino esse inutilem, etiamsi in re facta non sit. Primo quidem ratione ignorantiae, nam quamdiu existimatur valida, perinde obligat ac si esset vera, ratione conscientiae erroneæ, quod commune est aliis actibus. Hinc vero nascitur alius effectus magni momenti; nam si illa ignorantia sit publica, et communi existimatione ille judicetur professus, omnes actus professorum proprii, qui a tali persona fiunt, validi sunt, quamvis alioquin ad suum valorem professionem supponant, quia ratione publicæ utilitatis ille defectus suppletur ipso jure, eo quod secundum publicam existimationem tales actus facti sunt, juxta leg. *Barbarius*, ff. de Offic. prætor. Alius item effectus oriri potest ex hac publica ignorance, nimirum ut aliquis in exteriori foro juste obligetur ad permanendum in religione, et consequenter ad obediendum, et observandam regulam, etc. Probatur, quia, licet ipsi personæ constet de nullitate professionis, si in foro exteriori illam probare non potest juste, non adhibetur ei fides in ecclesiastico foro, in quo justum judicium fertur secundum allegata et approbata; ergo juste ille cogetur permanere in religione. Unde etiam fit, ut ipse etiam teneatur aliquo modo parere huic sententiæ, et judicio publico.

7. *Difficultas: ad quid teneatur sic professus.* — Difficultas vero est, ad quid extendatur tunc obligatio talis personæ, in qua supponere oportet, ipsam esse omnino certam de nullitate professionis; nam quacumque ratione dubius sit, tenetur parere sententiæ; imo, licet non intercedat sententia, non poterit in casu dubio se eximere sua auctoritate, nec privare religionem jure acquisito, cum ipsa actu possideat, ut recte notant Navar., lib. 3 Cons., tit. de Regul., cons. 13, n. 10; Sanchez, lib. 7 de Matrim., disp. 37, n. 12, et lib. 2, disp. 41, num. 32; et Less., lib. 2, c. 54, dub. 7, num. 66. Unde in eo casu potius videtur obliganda talis persona ad ratificandam professionem, ut possit convenienter obligationem implere suam, et actus proprios illius status, quem necessario retinere debet, convenienti modo exercere. Quando autem coram Deo aliquis est certus de nullitate professionis, quam bona fide a principio fecit, non tenetur, ut existimo, illam ratificare, quantumvis per sententiam publicam cogatur in religione manere. Hæc est communis Doctorum sententia, quam in terminis tradit Navar., Comment. 4, de Regul., num. penult., et lib. 3 Cons., tit. de Regul., cons. 89, n. 6 et 7; Sa, verb. *Religio*, n. 74; Less., lib. 2, cap. 41, dub. 7, num. 65; Henr., lib. 11 de Matrim., in comm., et c. 8, n. 9, in comm., lit. 5; Sanc., lib. 7 de Matrim., disp. 7, num. 11 et 37. Probatur, quia illa sententia solum est ex præsumptione exteriori; ergo ad summum potest obligare ad externos actus, non vero ad internos, qui solum sunt sub consilio, neque ad ratificandos externos, quatenus ex illis pendent. Item, quia Ecclesia non præcipit hujusmodi personam ut voveat, sed ut servet quod vovit; ergo si revera non vovit, non tenetur denuo vovere; ergo nec ratificare professionem. Unde fit, quamvis talis persona teneatur ad observantiam et obedientiam exteriori, coram Deo tamen non obligatur ad substantiam votorum; itaque si contra castitatem peccet, secluso ordine sacro, vel alio voto simplici, non erit sacrilegus ex vi talis professionis; item, licet aliquid usurpet tanquam proprium, non peccabit contra paupertatem, licet possit peccare contra justitiam; usurpando vel dissipando bona religionis; quomodo etiam non peccabit, si ab aliquo externo aliquid accipiat, et de illo tanquam de re propria disponat. Similiter, licet in virtute obedientiæ aliquid ei injungatur, non peccabit contra religionem non obediendo, etiamsi possit per scandalum, vel

alio modo peccare. Denique eadem ratione non tenetur per se ad regulæ observationem, quia omnis hæc obligatio ex vera professione et veris votis nascitur; et ideo si secreto, et sine scandalo illam transgrediatur, non peccabit. Unde tandem consequenter fit in rigore non teneri ad permanendum in religione, sed posse illam relinquere, si valeat facere sine vi aut alia injuria, et sine scandalo; et in his omnibus conveniunt auctores supra citati. Probatur, quia nullo jure naturali impeditur, eum revera nullum habeat vinculum voluntarie susceptum, quod illum obliget; exterior autem sententia, cum in præsumptione tantum fundata sit, non potest tam gravem obligationem imponere. Solum ergo obligabitur talis persona, vel ad parendum exteriori illi sententiæ, quatenus justa est, non resistendo per vim et coactionem, vel ad non deserendam religionem, vel quidpiam aliud faciendum cum scandalo, quæ obligatio est effectus per accidens respectu prioris professionis.

8. *Resolutio specialis: in casu dubio, potest cogi ad vere et ex animo iterandam professionem.* — Quamvis autem hæc in rigore vera sint, nihilominus consulendum esset tali personæ in eo articulo necessitatis positæ, ut priorem professionem ratam haberet; quia, moraliter loquendo, difficillimum est, permanendo in eo statu apparenter, et non vere, et cum obligatione quoad æternum forum Ecclesiæ, ita se gerendi, ac si vere statum illum professus esset. Probabile etiam existimo, si religiosus ipse dubitationem moveat circa valorem professionis, cum in externo foro nihil probare possit, juste posse a religione obligari et cogi ad professionem iterandam; et tunc ipsum debere non fecte, sed vere et ex animo illam iterare. Ratio prioris partis est, quia cum religio habeat jus retinendi talem personam, et cogendi illam, si necesse sit, ut servet promissa, consequenter habet jus ad omnia necessaria ut talis persona debito modo statum illum profiteatur; ad hoc autem moraliter necessarium est ut ocludatur omnis via movendi similem dubitationem; ergo habet religio jus utendi medio ad hoc necessario. Hujusmodi autem est ratificatio professionis, ut non possit amplius talem dubitationem movere, aut scrupulum allegare. Ratio autem alterius partis est, tum quia omnis fictio in re tam gravi est intrinsece mala et perniciosa; tum etiam quia alias nullius momenti esset illa iterata professio ad finem, quem religio per illud medium juste intendit.

Nec mirum videri debet quod aliquis non religiosus coram Deo, nec proprio voto obligatus ad religionem, per alicujus præceptum obligari possit ad professionem emittendam, quia licet, per se loquendo, nullus possit ita obligari, per accidens autem interveniente ignorantia, et ad majora vitanda incommoda, et propter commune bonum religionis obligari potest; præsertim, quia hæc obligatio non imponitur sine aliqua prævia actione voluntaria, qualis fuit prior professio; quæ cum supponatur facta bona fide et sine culpa, necessario debuit fieri cum intentione profitendi. Quamvis autem illa intentio propter defectum occultum fuit inefficax ad valorem professionis, et consequenter ad obligandum absolute et simpliciter, nihilominus est sufficiens, ut ratione illius debeat homo sustinere incommoda vel obligationes quæ per accidens sequuntur, quia licet absque culpa sequantur, non tamen sine causa.

9. Dices: ergo, licet a religione non cogatur professionem ratam habere, ipse per se tenebitur id facere. Respondetur absolute negando consequentiam, quia satis est quod ad hoc medium præcise obligetur, quando ab eo exigitur, qui jus habet illud procurandi; imo tunc etiam res est satis dubia, an tale præceptum obliget, cum sit in præsumptione fundatum, licet nobis probabilius videatur obligare, quia est moraliter necessarium ad commune bonum. Secluso autem illo præcepto, ipsa privata persona potest sibi consulere, si commode valeat; si autem in aliquo casu non possit sine scandalo et periculo religionem dimittere, obligari poterit, ad securitatem conscientiae suæ, professionem ratam habere; quod in particulari prudentis viri arbitrio judicandum est. Et hoc judicavit Navar., comment. 4, de Regul., n. 74, § *Advertendum quarto*.

10. *Assertio secunda, duas partes continens, quando professio est nulla mala fide, ex defectu consensus.* — Secundo dicendum est: quamvis professio fuerit nulla ex defectu consensus, propter fictionem et culpam profitentis, nihilominus per se non obligat ad statum religiosum, vel ad servanda vota; per accidens autem multo magis obligari poterit. Prior assertionis pars est communis, quam tenet Cajetan., 2. 2, q. 88, a. 1; Soto, 7, de Just., q. 1, art. 2; Valent., 2. 2, disp. 6, q. 6, punct. 1; Azor, lib. 12, c. 5, q. 1; et Sanch., lib. 7 de Matrim., disp. 37, n. 37. Hæc pars, suppositis quæ dicta sunt in præcedenti capite, in hoc

fundatur, quod hic casus solum differt a præcedenti, in mala fide ac dolo; hæc autem non sufficiunt per se obligare ad professionem integre emittendam; ergo cum ex alio capite non oriatur, ut ostensum est, ex nullo capite talis professio nulla per se inducit hanc obligationem. Minor patet, quia ex mala fide aut dolo solum potest sequi vel obligatio ad pœnam, vel ad aliquam restitutionem propter injuriam vel nocumentum illatum; neutro autem modo sequi potest obligatio ad professionem; nam quod ad pœnam attinet, neque aliquis ad illam obligatur, priusquam condemnatur, præcipue quando non est ipso jure imposita, nec ratificatio professionis potest in pœnam imponi. Quin potius si in judicio ecclesiastico constet de tali fraude, et de nullitate professionis, persona quidem alias punietur, libera tamen relinquetur a jugo religionis. Quod vero spectat ad restitutionem, regulariter non potest esse tanti momenti in hoc negotio, quin possit alia via fieri, quia per se nullum grave nocumentum inde sequitur religioni; unde ad summum tenebitur restituere alimenta, vel alias expensas, quæ ob eam causam a religione factæ sint, nisi ejus obsequia æquivalerent, ut ait Navar. supra. Hæc autem restitutio aliter fieri poterit, vel si fortasse non possit, non est tanti momenti, ut propter eam cogendus sit aliquis religionem profiteri. Altera pars assertionis per se satis clara est, suppositis quæ dicta sunt in præcedenti assertionem; omnes enim effectus, quos ibi diximus posse per accidens sequi, habent hic eandem rationem, quam sine dubio auget propria culpa et mala fides; nam tunc magis voluntarie homo se exposuit omnibus incommodis et periculis quæ ex tali ficta professione sequi possunt, et ideo si in foro Ecclesiæ non possit nullitatem probare, merito cogi potest ad professionem ratam habendam, et ad omnia alia quæ diximus. Accedit præterea, quod in hoc casu, quoad multa alia non habet locum excusatio ignorantiae ex parte talis personæ, et ideo non potuit tuta conscientia ibi diu permanere, nisi professionem ratificando, multoque minus potuit actus professorum exercere, ideoque in multo majori periculo versatur, et ideo frequentius obligatur ad professionem iterandam, si non possit religionem dimittere, vel non sine scandalo. Hæc enim ratio scandali, etiam in hoc casu majori ratione obligat, quia propria culpa ille occasionem dedit, et facile potuit ac debuit prævidere.

11. *Assertio tertia: quando professio est nulla ex jure ecclesiastico.* — Dico tertio: quando professio est nulla tantum ex jure ecclesiastico, per se habere potest effectus aliquos, si in jure expressi sint. Omitto effectus per accidens, nam quoad hos eadem est ratio in hoc casu et in præcedentibus, si in cæteris proportio servetur, id est, quod effectus sit occultus, et ignorantia interveniat, vel scandalum. Deinde, ut certum suppono, ex dictis in prima assertionem, talem professionem non habere per se aliquem effectum qui in jure non sit expressus, quia cum irritetur a jure, quoad omnia irritatur, si in ipso jure nihil excipiatur, ut ostendi; quod si aliquid excipiatur, illamet exceptio firmat regulam, ut quoad omnia alia irritare intelligatur. Sic autem explicata conclusio habet etiam claram rationem ex supra dictis, quia, sicut potest Ecclesia professionem in toto irritare, ita potest quoad aliquid irritare, et quoad aliquid illam acceptare; ergo talis professio per se habebit effectum ad quem acceptatur, quamvis quoad alios sit nulla; ad illum autem effectum acceptatur, qui in jure exprimitur, et ideo talem effectum per se inducit. Si autem res attente consideretur, talis effectus non est ab illa professione, ut invalida est, sed ut ex parte est valida. Et ita cessant rationes dubitandi in principio positæ priori loco.

12. *Ad quid obliget professio facta in religione Mendicantium ante expletum annum probationis.* — Posteriori autem loco afferuntur jura, propter quæ ultima conclusio posita est; nam ex illis sumuntur exempla in quibus locum habet, quæ ad tria capita reducuntur. Primum est de emittente tacitam professionem per susceptionem habitus proprii professorum intra annum novitatus; nam illa professio valida est, quantum ad substantiam status religiosi, licet non teneat quoad obligationem ad certam religionem juxta cap. *Constitutionem*, de Regular., in 6, de quo casu sufficienter in superioribus dictum est. Secundum exemplum est de professione emissa in religione Mendicantium ante expletum annum probationis; nam illa non tenet quoad vinculum talis religionis, licet antiquum jus obligaret ad religiosum statum, juxta cap. *Non solum*, et cap. *Constitutionem*, de Regular., in 6. De quo casu difficultas est inter auctores, qualis esset illa obligatio ingrediendi religionem, quam illa professio relinquebat; an, scilicet, esset sola obligatio voti simplicis ingrediendi religionem, vel esset verus status

religiosus cum sola obligatione generali, ut in præcedenti casu; hoc enim posteriori modo intellexit hunc effectum Bartolus, in leg. *Quod servus*, ff. de Stipulat. servo. Quod etiam tenet Gemin., dict. cap. *Non solum*. Priorem vero sensum secutus est Calderinus, cons. 26, de Regul., quem sequitur Angelus, verb. *Professio*, num. 4, circa finem; et Lopus, allegat. 46; Navar., comment. 3, de Regul., num. 44. Quæ opiniones possent cum probabilitate disputari, habent enim in textu fundamentum. Quatenus enim ibi æquiparatur sic professus cum eo qui habitum suscepit, ostendendo voluisse vitam mutare, et de utroque dicitur obligari ad religionem in genere, colligi potest hanc obligationem tantum esse voti simplicis, quia in eo, qui solum dedit signa mutandi vitam, absque professione tacita, vel expressa, non manet major obligatio, ut supra visum est. Quatenus vero in eo textu non aliter annullatur illa professio, quam per hæc verba: *Decernimus eum, qui taliter receptus fuerit, nullatenus vestro esse ordini alligatum*, videtur efficaciter inde probari opinio Bartoli, quia per ea verba præcise irritatur illa professio quoad obligationem ad illum ordinem, in quo fit; ergo quoad reliqua omnia manet valida, juxta antiquum jus. In hac vero controversia non immeror, quia hic casus, sicut et præcedens, jam hodie per Concilium Tridentinum ita est in eo invalida professio, ut nullum omnino effectum habeat, sess. 25, cap. 15, de Regul.

13. *Ad quid teneatur conjugatus profitens sine licentia conjugis.* — Tertium exemplum, et non facile, sumitur ex d. cap. *Placet*, de Convers. conjugat., scilicet, de conjugato, qui absque licentia conjugis professus est religionem; tunc enim professio est nulla, et non relinquit obligationem ingrediendi religionem; nihilominus tamen habet effectum obligationis simplicis voti ad castitatem servandam, ut etiam decernitur in c. *Quidam*, eodem t., cujus ratio alia reddi non potest, nisi quia professio illa non est irrita jure naturæ, sed ex statuto Ecclesiæ, et ideo potuit Ecclesia irritare professionem quoad traditionem, et solemnitatem ejus, non tamen quoad simplex votum castitatis, nam qui profitetur, formale votum castitatis emittit cum intentione se obligandi, et simul se tradit religioni; potest ergo Ecclesia irritare seu non acceptare traditionem, et votum castitatis, quatenus Deo fit, integrum relinquare; unde fit etiam ut maneat simplex, quia Ecclesia, irritando traditionem, abstulit

solemnitatem. Adhuc tamen objici potest, nam qui castitatem vovit profitendo, non intendit simpliciter se obligare ad castitatem, sed solum intra religionem, quia in eo statu fortasse poterit illam servare, et non extra illum; ergo si ejus oblatio non acceptatur quoad statum religiosum, non debet judicari obligatus ad servandam castitatem. Item alias etiam maneret ligatus simplici voto paupertatis et obedientiæ, quod est durissimum. Sequela autem videtur teneri a paritate rationis. Respondetur primo ex Panormitano, ibi professionem illam valuisse ut potuit, licet non valuerit sicut agebatur, argumento cap. 4, § *Idem*, de Desponsat. impub., in 6; potuit autem valere ut votum, et hanc intentionem censetur profitens habuisse, scilicet, ut actus suus valeat quantum potest, si non potuerit valere quantum vult, et ideo censetur habere sufficientem intentionem se obligandi ad castitatem.

14. Quam interpretationem non censeo esse admittendam in aliis duobus votis paupertatis et obedientiæ, tum quia jus nihil tale de illis explicavit, et non oportet extendere præsumptionem rigorosam; tum etiam quia non habet locum in eis eadem ratio, quia illa vota raro fieri solent extra statum religiosum, et specialiter videntur aliquo modo repugnare cum statu matrimonii et obligationibus ejus, et ideo sic profitens non præsumitur voluisse se ad talia vota obligare, professione nulla existente.

15. Addo vero secundo hoc procedere secundum juris interpretationem; nihilominus tamen ad judicandam obligationem in conscientia expendendam esse intentionem votantis. Itaque jus duo declarat: unum est, se non irritare tale votum, et quoad hoc est certum et infallibile, quia est in potestate ipsius juris; aliud est, juxta interpretationem suam, illum, qui sic profitetur, habere sufficientem voluntatem se obligandi, quia promisit quod in ejus potestate erat. Hæc autem interpretatio est ex sola præsumptione, cui standum est, quoties profitens non fuerit certus habuisse se contrariam intentionem. Si autem constituerit se non voluisse votare castitatem, nisi ut annexam religioni, neque aliter se ad illam obligare, quam si in eo statu valide admitteretur, tunc revera non erit obligatus ad servandam castitatem, et poterit licite petere debitum vivente uxore. Ratio est, quia vera obligatio voti castitatis non fundatur in præsumptione, nec contrahitur nisi juxta inten-